

Lausunto Pohteen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelman luonnoksesta 2027–2030, syksy 2026

Vastaaja:

-

Vastaus:

07.10.2026, 10.48 - 07.10.2026, 10.57

1. Lausuntoa antavan rooli *

Organisaation puolesta, organisaation nimi:

Oulun löytävän työn verkosto

2. Lausuntoa antavan yhteystiedot *

Etunimi	Hannele
Sukunimi	Huovinen
Sähköposti	ikaihminenolohuone@gmail.com

3.

1. Tavoitteet ja toimenpiteet kotiin annettavissa palveluissa

Kotona asumisen tukeminen edellyttää, että kotiin annettavat palvelut ovat aidosti riittäviä, oikea-aikaisia ja asiakkaan yksilölliseen tilanteeseen perustuvia. Kotihoidon tiukat myöntämiskriteerit ja riittämättömät henkilöstöresurssit voivat johtaa tilanteisiin, joissa kotona asuminen ei ole enää turvallista tai inhimillisesti kestävää. Asiakkaan, läheisten tai muiden toimijoiden esiin tuomiin huoliin kotona pärjäämisestä tulee reagoida nopeasti ja tarjota tarvittaessa myös tilapäisiä ratkaisuja.

Palveluiden suunnittelussa on huomioitava yksin asuvat, ikääntyneet ja palvelukeskusten ulkopuolella asuvat henkilöt. Vastuu hyvinvoinnista ja arjessa selviytymisestä ei voi siirtyä liiallisesti yksilölle tai hänen läheisilleen. Ennaltaehkäisevään, löytävään ja korjaavaan työhön sekä kotiin annettaviin palveluihin tulee varata riittävät resurssit koko hyvinvointialueella. Monituottajuutta voidaan hyödyntää, mutta se edellyttää Pohteelta selkeää suunnittelua, viestintää, valvontaa ja riittävää henkilöstöresurssia.

2. Tavoitteet ja toimenpiteet sosiaali- ja terveystalveluiden palveluissa

Sote-keskusten palveluverkon muutoksissa tulee turvata palveluiden yhdenvertainen ja kohtuullinen saavutettavuus koko Pohteen alueella. Väestön ikääntyminen lisää tarvetta oikea-aikaisille, jatkuville ja saavutettaville perustalveluille sekä ennaltaehkäisevän työn vahvistamiselle.

Lähipalveluiden merkitys korostuu erityisesti ikääntyneiden ja heidän läheistensä arjen tukemisessa. Liikkuvien palveluiden kehittämisessä kannattaa hyödyntää olemassa olevia monitoimijaisia kohtaamispaikkoja sekä järjestöjen ja seurakuntien verkostoja. Myös monituottajuuden lisääminen edellyttää Pohteelta riittävää omaa resursointia eikä sitä tule tarkastella ainoastaan kustannussäästön näkökulmasta.

3. Tavoitteet ja toimenpiteet yhteisissä palveluissa

Palveluiden keskittämisessä ja toimintojen lakkauttamisessa tulee arvioida huolellisesti vaikutukset palveluiden saavutettavuuteen, yhdenvertaisuuteen, turvallisuuteen ja hoitoon pääsyyn. Pitkät välimatkat voivat lisätä kuljetuskustannuksia, viivästyttää hoitoa ja kasvattaa haittatapahtumien riskiä.

Sähköiset, liikkuvat ja kotiin vietävät palvelut voivat täydentää palveluverkkoa, mutta asiakkaalla tulee olla tosiasialliset mahdollisuudet niiden käyttämiseen. Kotisairaalan tai muiden kotiin vietävien palveluiden käyttöä ei tule perustella

ensisijaisesti säästöillä, vaan ratkaisun tulee olla asiakkaalle soveltuva. Palveluiden järjestämistapojen muutosten vaikutuksia laatuun ja saatavuuteen tulee seurata, ja heikentäviin vaikutuksiin tulee olla valmius reagoida.

4. Sote-järjestämissuunnitelman taloudelliset vaikutukset

Suunniteltujen säästöjen kokonaisvaikutuksia tulee arvioida laajasti, sillä yhden palvelun vähentäminen voi siirtää tai kasvattaa kustannuksia muualla. Esimerkiksi omaishoidon tuen, kotiin annettavien palveluiden tai lähipalveluiden vähentäminen voi lisätä raskaampien palveluiden tarvetta, omaisten kuormitusta ja työstä poissaoloja sekä viivästyttää avun saamista.

Palvelurakenteiden muutokset, monituottajuus ja digitalisaatio aiheuttavat myös muutos- ja käyttöönottokustannuksia sekä edellyttävät henkilöstöresursseja. Digitalisaation vaikutuksia henkilöstön työaikaan, palvelujen laatuun ja asiakkaiden kohtaamiseen tulee arvioida säästöjen rinnalla. Lisäksi pitkäjänteinen yhteistyö järjestöjen ja seurakuntien kanssa tulisi turvata osana hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä.

5. Muut kommentit ja näkemykset

Järjestämissuunnitelman toteutuksessa tulee säästöpainesta huolimatta turvata palveluiden inhimillisyys ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden oikeus riittäviin ja ihmisarvoista elämää tukeviin palveluihin.

Digitaalisten palveluiden rinnalla tulee säilyttää aidosti toimivat vaihtoehtoiset asiointikanavat. Digipalvelujen vaikutuksia palveluiden laatuun, turvallisuuteen, saavutettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen tulee arvioida ja seurata selkein kriteerein. Digitaalisilla ratkaisuilla ei tule korvata tilanteita, joissa tarvitaan ammattilaisen henkilökohtaista palvelua.

Järjestöjen, seurakuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden osaamista ja resursseja kannattaa hyödyntää nykyistä vahvemmin. Monialaisella yhteistyöllä voidaan täydentää palveluita, tarjota asiakkaille tarkoituksenmukaista tukea ja kohdentaa Pohteen omia resursseja niihin tehtäviin, joista hyvinvointialueella on järjestämisvastuu.